

IV

(Информация)

СЪВЕТ

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ И ОРГАНИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Заключения на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕСЕТ 2020 г.“)

(2009/С 119/02)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ,

че през март 2002 г. Европейският съвет в Барселона одобри работната програма „Образование и обучение 2010 г.“, с която — в контекста на Лисабонската стратегия — за първи път се създаде солидна рамка за европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението, основаваща се на общи цели и насочена на първо място към подкрепа за подобряването на националните системи за образование и обучение чрез разработване на допълващи инструменти на равнище ЕС, взаимно обучение и обмен на знания и добри практики по отворения метод на координация;

и КАТО ПРИЗНАВА,

че сътрудничеството по посочената по-горе работна програма, включително процеса от Копенхаген и инициативи, предприети в контекста на процеса от Болоня, доведоха до постигането на значителен напредък — по-специално в подкрепа на националните реформи на ученето през целия живот, модернизиранието на висшето образование и разработването на общи европейски инструменти за насърчаване на качеството, прозрачността и мобилността — но и че все още са налице значителни предизвикателства, ако Европа иска да постигне амбицията си да стане най-конкурентоспособната и динамична икономика в света, основана на знанието;

ПРИДАВА ОСОБЕНО ЗНАЧЕНИЕ на факта, че

1. Образованието и обучението ще играят решаваща роля в справянето с множество социално-икономически, демографски, екологични и технологични предизвикателства, които стоят пред Европа и нейните граждани днес и през следващите години.
2. Ефикасните инвестиции в човешки капитал посредством системите за образование и обучение са съществен елемент от цялостната стратегия на Европа за високи нива на

устойчиви и основани на знанието растеж и работни места, които са залегнали в основата на Лисабонската стратегия, като същевременно се насърчават личната реализация, социалното сближаване и активното гражданско участие.

ОТЧИТА, че

1. Като отдава значение на европейското многообразие и предоставяните от него уникални възможности и като зачита в пълна степен отговорността на държавите-членки за техните образователни системи, една актуализирана стратегическа рамка за европейско сътрудничество в образованието и обучението — опираща се на напредъка, постигнат по работна програма „Образование и обучение 2010 г.“ — би могла допълнително да увеличи ефикасността на сътрудничеството, както и ползите от него и подкрепата за системите на държавите-членки за образование и обучение за периода до 2020 г.
2. Образованието и обучението са допринесли съществено за постигането на дългосрочните цели на Лисабонската стратегия за растеж и работни места. Ето защо, изпреварвайки събитията в този процес, следва да продължи работата за това да се гарантира, че образованието и обучението остават все така силно застъпени в по-широката стратегия. Освен това е особено важно рамката за европейско сътрудничество да остане достатъчно гъвкава, за да отговори както на сегашните, така и на бъдещите предизвикателства, включително възникващите при всяка нова стратегия след 2010 г.

ОТБЕЛЯВА С ИНТЕРЕС

съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, озаглавено „Актуализирана стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението“⁽¹⁾;

(¹) Док. 17535/08 + ADD 1 + ADD 2.

ПРИЕМА, че:

1. В периода до 2020 г. първостепенната цел на европейското сътрудничество следва да бъде подкрепата за по-нататъшното развитие на системите за образование и обучение в държавите-членки, които са насочени към осигуряване на:
 - а) лична, социална и професионална реализация на всички граждани;
 - б) устойчив икономически просперитет и пригодност за заетост при утвърждаване на демократичните ценности, социалното сближаване, активното гражданско участие и межкултурния диалог.
2. Тези цели следва да се разглеждат в световен план. Държавите-членки признават, че отвореността към широката свят е важна предпоставка за глобалното развитие и благоденствие, които — посредством осигуряването на отлични и привлекателни възможности за образование, обучение и научни изследвания — ще съдействат на Европейския съюз да постигне целта си да се превърне във водеща в световен план икономика, основана на знанието.
3. Европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението за периода до 2020 г. следва да се оформи в контекста на стратегическа рамка, обхващаща системите за образование и обучение като цяло в перспективата на ученето през целия живот. Ученето през целия живот следва действително да се разглежда като фундаментален принцип, обуславящ цялостната рамка, предназначена да обхване ученето във всичките му аспекти — формално, неформално и самостоятелно — и на всички степени: от образованието и училищата за ранна детска възраст до висшето образование, професионалното образование и обучение и ученето за възрастни.

По-конкретно, рамката следва да обхване следните четири стратегически цели (описани подробно по-долу):

1. Превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност;
 2. Подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението;
 3. Утвърждаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие;
 4. Разгръщане на творчеството и новаторството, включително предприемчивостта, при всички степени на образование и обучение.
4. Периодичното наблюдение на напредъка при постигане на определена цел допринася съществено за разработването на политиката на основата на обективни фактори. Стратегическите цели, изложени по-горе, следва съответно да бъдат придружени в периода 2010—2020 г. от показатели и референтни нива за средните европейски постижения („европейски критерии“), както е изложено в приложение I към настоящия документ. Опирайки се на съществуващите критерии, те ще

способстват за отчитането на европейско равнище на общия напредък и ще разкриват какво е постигнато.

— Стратегическа цел 1: Превръщане на ученето през целия живот и на мобилността в реалност

Предизвикателствата, свързани с демографските промени, и необходимостта от редовно актуализиране и развиване на уменията в крак с променящите се икономически и социални обстоятелства изискват да се възприеме подход на учене през целия живот, както и системи за образование и обучение, които по-лесно се адаптират към промените и са по-отворени към света. Наред с новите инициативи в областта на ученето през целия живот, които могат да бъдат разработени във връзка с бъдещи предизвикателства, се изисква и допълнителен напредък по текущите инициативи, особено при прилагането на съгласувани и цялостни стратегии за учене през целия живот. По-конкретно е нужно да се работи за развитие на национални квалификационни рамки, основани на съответни учебни резултати, и за свързването им с Европейската квалификационна рамка, за създаване на по-гъвкави модели за обучение, включително по-лесен преход между различните сектори на образование и обучение, по-голяма възприемчивост към неформалното и самостоятелното учене, и за увеличаване на прозрачността и признането на учебните резултати. Необходими са също по-нататъшни усилия за насърчаване на ученето за възрастни, за повишаване на качеството на системите за ориентиране и за увеличаване на привлекателността на ученето като цяло, включително чрез разработване на нови форми на обучение и използване на нови техники на преподаване и учене.

Като основен елемент на ученето през целия живот и важно средство за повишаване на пригодността за заетост и адаптивността, мобилността на учещите, преподавателите и обучителите на преподавателите, следва постепенно да се разширява, така че периодите на учене в чужбина — и в Европа, и в целия свят — да станат по-скоро правило, отколкото изключение. Така следва да се прилагат принципите, заложи в Европейската харта за качество на мобилността. За тази цел ще е необходимо подновяване на усилията на всички участници, например с цел да се осигури подходящо финансиране.

— Стратегическа цел 2: Подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението

Високото качество, ефективността и равнопоставеността на системите за образование и обучение са от решаващо значение за успеха на Европа и за увеличаване на пригодността за заетост. Главното предизвикателство е да се осигури придобиване на ключови компетентности от всички, като същевременно във всички степени на образованието и обучението се работи за постигане на отлично качество и привлекателност, които ще позволят на Европа да запази силна позиция в световен план. За устойчивото постигане на тази цел е необходимо да се отдели повече внимание на повишаване на нивото на основните умения, като езиковата и математическата грамотност, да се направят по-привлекателни математиката, точните науки и технологиите, както и да се повишават езиковите компетентности. Същевременно трябва да се осигури високо качество на преподаването, да се предостави адекватно първоначално образование на преподавателите, продължаващо професионално развитие на преподавателите и учителите и да се превърне преподаването в привлекателен избор на

кариера. Освен това е важно да се подобри управлението и ръководството на институциите за образование и обучение и да се разработят ефективни системи за осигуряване на качеството. Високото качество може да се постигне единствено чрез ефикасно и устойчиво използване на ресурсите — както публични, така и частни, според случая — както и чрез утвърждаване на обективно обосновани политика и практика в областта на образованието и обучението.

— **Стратегическа цел 3: Утвърждаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие**

Политиката по образование и обучение следва да дава възможност на всички граждани, независимо от тяхното лично, социално или икономическо положение, да придобиват, актуализират и развиват през целия си живот както специфичните за работата им умения, така и ключови компетентности, необходими за тяхната пригодност за заетост, както и да стимулира ученето с цел усъвършенстване, активното гражданско участие и межкултурния диалог. Справянето с неравнопоставеността в образованието следва да се осъществява чрез осигуряване на висококачествено образование в ранно детство и целенасочена подкрепа, както и чрез насърчаване на приобщаващо образование. Системите за образование и обучение следва да си поставят за цел всички учещи, включително учещите с неравностоен социален произход, учещите със специални потребности и мигрантите, да завършват образованието си, в т.ч. и при необходимост посредством възможности за втори шанс за образование и осигуряване на по-индивидуален подход в обучението. Образованието следва да насърчава межкултурните компетентности, демократичните ценности и зачитането на основните права и опазването на околната среда, както и борбата срещу всички форми на дискриминация, като подготвя младите хора за положително взаимодействие с връстниците им с различен произход.

— **Стратегическа цел 4: Разгръщане на творчеството и иновациите, включително предприемчивостта, при всички степени на образование и обучение**

Освен че поражда лично удовлетворение, творчеството съставлява основен източник на новаторство, което на свой ред се признава като една от основните движещи сили на устойчивото икономическо развитие. Творчеството и иновациите са ключови фактори за развитие на предприемчивостта и за способността на Европа да се конкурира в международен мащаб. Сред първите предизвикателства е да се насърчи придобиването от всички граждани на универсални ключови компетентности, като цифрова компетентност, умения за учене, инициативност и предприемчивост, както и културна осведоменост. Второто предизвикателство е да се осигури пълноценно функциониращ триъгълник на знанието: образование — научни изследвания — иновации. Партньорството между света на бизнеса и различните степени и сектори на образованието, обучението и научните изследвания може да спомогне за по-точно насочване на усилията към уменията и компетентностите, които са необходими на пазара на труда, и за стимулиране на иновациите и предприемчивостта във всички форми на учене. Следва да се утвърждава по-широк обхват на общностите от учещи, в които да участват представители на гражданското общество и други заинтересовани страни,

с цел да се създаде климат, който благоприятства творчеството и постига по-добър баланс между професионалните и социалните потребности, както и личното благоденствие.

ОСВЕН ТОВА ПРИЕМА, че:

1. Като полага усилия за постигане на посочените по-горе стратегически цели и осигурявайки по този начин ефективен принос за националните реформи, в периода до 2020 г. следва да се спазват следните принципи:

а) Европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението следва да се осъществява в перспективата на ученето през целия живот, като ефективно се използва отвореният метод на координация и се развива единството между различните сектори на образованието и обучението. Като зачита в пълна степен отговорността на държавите-членки за техните образователни системи и доброволния принцип на Европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението, отвореният метод на координация следва да се основава на:

— четирите стратегически цели за европейско сътрудничество, посочени по-горе,

— общи референтни средства и подходи,

— партньорско обучение и обмен на добри практики, включително разпространение на резултатите,

— периодично наблюдение и отчет,

— обективна информация и данни от всички компетентни европейски агенции ⁽¹⁾, европейски мрежи и международни организации ⁽²⁾,

— пълноценно използване на възможностите, предоставяни по програми на Общността, по-специално в областта на ученето през целия живот.

б) Европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението следва да бъде съобразено с нуждите и конкретно. То следва да дава ясни и видими резултати, които следва да бъдат редовно и структурирано представяни, разглеждани и разпространявани, като по този начин се създаде база за постоянно оценяване и развитие.

в) Процесът от Копенхаген в областта на професионалното образование и обучение е важен аспект от европейското сътрудничество в рамките на отворения метод на координация. Целите и приоритетите, свързани с този процес, следва да допринасят за постигане на целите, изброени в настоящата рамка.

⁽¹⁾ По-специално Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop) и Европейската фондация за обучение (ЕФО).

⁽²⁾ Когато в настоящия текст се прави пряко или косвено позоваване на ОИСР, от трябва да се подразбира, че следва да се гарантира правото на участие на всички държави-членки в работата на тази организация.

- г) С цел да се подкрепят усилията на държавите-членки за модернизирани на висшето образование и за създаване на европейско пространство за висше образование, следва да се работи и за тясно единорействие с Болонския процес, особено по отношение на осигуряване на качеството, признаване, мобилност и прозрачност.
- д) Според случая, следва да се търси междусекторно сътрудничество между инициативите на ЕС в областта на образованието и обучението и инициативите в свързаните с това области на политиката — по-конкретно заетостта, предприемачеството, социалната политика, политиката за младежта и културата. Що се отнася по-конкретно до триъгълника на знанието, специално внимание следва да се отдели на единорействието между образованието, научно-изследователската дейност и иновациите, както и на взаимното допълване с целите на Европейското изследователско пространство.
- е) Необходимо е добре функциониращо сътрудничество с помощта на нови, прозрачни начини за работа в мрежа, не само между съответните институции на ЕС, но и с всички заинтересовани страни, които могат да участват със значителен принос в разработването, изпълнението и оценяването на политики.
- ж) Политическият диалог с трети държави и сътрудничеството с международни организации следва да се засили, с цел осигуряване на източник на свежи идеи и база за сравнение.
- з) Когато е подходящо, за укрепването на системите за образование и обучение в съответствие с общите стратегически цели и приоритетите на държавите-членки могат да се използват финансови средства от европейските структурни фондове.
2. Успехът на отворения метод на координация в областта на образованието и обучението зависи от политическия ангажимент на държавите-членки и от ефективните методи на работа на европейско равнище. От тази гледна точка, както и с цел повишаване на гъвкавостта, работните методи на европейското сътрудничество следва да се основават на следното:
- а) Работни цикли: периодът до 2020 г. ще бъде разделен на поредица от цикли, като първият цикъл обхваща тригодишния период 2009—2011 г.
- б) Приоритетни области: за всеки цикъл Съветът, като действа въз основа на предложение от Комисията, ще приема няколко приоритетни области за европейско сътрудничество, определени на базата на стратегическите цели. Европейските приоритетни области ще бъдат определени така, че да дават възможност за широко сътрудничество между всички държави-членки или за по-тясно сътрудничество между по-ограничен брой държави-членки, според националните приоритети. Приоритетните области за първия цикъл от тази нова рамка са изложени в приложение II към настоящия документ.
- в) Взаимно обучение: Европейското сътрудничество в споменатите по-горе приоритетни области може да се осъществява чрез методи като партньорско обучение, конференции и семинари, форуми на високо равнище или експертни групи, работни групи, проучвания и анализи, както и сътрудничество по интернет, и, при целесъобразност, с участието на съответните заинтересовани страни. Всички тези инициативи следва да се разработват на основата на ясни мандати, графици и планирани резултати, предложени от Комисията в сътрудничество с държавите-членки (вж. също буква е) по-долу).
- г) Разпространяване на резултатите: за да се увеличи осведомеността и въздействието на национално и европейско равнище, резултатите от сътрудничеството ще се разпространяват широко сред всички заинтересовани страни и при необходимост ще бъдат обсъждани на равнище генерални директори или министри.
- д) Доклади за напредъка: Съветът и Комисията следва да изготвят съвместен доклад в края на всеки цикъл, като първият доклад по новата рамка се изготвя не по-рано от началото на 2012 г. Докладът ще прави оценка на общия напредък в постигането на целите по тази рамка през току-що завършилия цикъл и/или в определена тематична област, която ще бъде определена от Комисията в сътрудничество с държавите-членки (вж. също буква е) по-долу). Съвместните доклади следва да се основават на национални доклади, изготвени от държавите-членки, и на налична информация и статистически данни. Съвместните доклади могат да бъдат разработени, така че да включват фактически анализ на различните ситуации в отделните държави-членки при наличие на пълно съгласие за това от тяхна страна. Съвместните доклади следва да служат и като основа за установяването на нов набор от приоритетни области за следващия цикъл.
- е) Наблюдение на процеса: За да се насърчава постигането на резултати чрез отворения метод на координация, както и по-активното прилагане на метода както на национално, така и на европейско равнище, държавите-членки и Комисията ще работят в тясно сътрудничество при управлението, постигането на напредък и извършването на оценка на процеса и резултатите от него.
3. Стратегическата рамка, в т.ч. критериите и работните методи, може да бъде преразгледана и Съветът да внесе необходимите корекции в контекста на значими промени в Европа, особено решения, отнасящи се до Стратегията на ЕС за растеж и работни места след 2010 г.

СЪОТВЕТНО ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ:

1. Да работят заедно, с подкрепата на Комисията и като използват отворения метод на координация, описан в настоящите заключения, за засилване на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението през периода до 2020 г. въз основа на четирите стратегически цели, на принципите и работните методи, посочени по-горе, и на договорените за всеки цикъл приоритетни области (приоритетните области за първия цикъл (2009—2011 г.) са посочени в приложение II към настоящия документ).

2. Въз основа на националните приоритети да предвидят приемането на национално равнище на мерки, насочени към постигане на наべлязаните в стратегическата рамка цели и към реализиране на принос към колективното постигане на европейските критерии, определени в приложение I към настоящия документ. Освен това да обмислят дали взаимното обучение на европейско равнище може да послужи за почерпването на идеи при изработването на националните политики в областта на образованието и обучението.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА

1. Да работи заедно с държавите-членки и да ги подкрепя в периода до 2020 г. за сътрудничеството по тази рамка, въз основа на четирите стратегически цели, на описаните по-горе принципи и работни методи и на критериите и договорените приоритетни области, определени съответно в приложения I и II към настоящия документ.

2. Да разгледа до каква степен са постигнати целите на тази рамка, по-конкретно чрез съвместните доклади за напредък.

Освен това, през 2010 г. да направи оценка на напредъка при постигане на критериите, приети по работна програма „Образование и обучение 2010 г.“.

3. Да изготви предложения за възможни критерии в областта на мобилността, пригодността за заетост и изучаването на езици, както е посочено в приложение I към настоящия документ.

4. Да работи с държавите-членки с цел проучване на начините за подобряване на съществуващите показатели, в т.ч. показателите за лица, преждевременно напускащи системата на образование и обучение, и да докладва на Съвета до края на 2010 г. до каква степен може да се адаптира приетата от Съвета през май 2007 г.⁽¹⁾ съгласувана рамка за показатели и критерии, така че да се гарантира съгласуваността ѝ със стратегическите цели на тази рамка. Във връзка с това следва да се обърне специално внимание на областите на творчеството, иновациите и предприемчивостта.

⁽¹⁾ Заключение на Съвета от 25 май 2007 г. относно съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение относно наблюдението на напредъка при изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението (ОВ С 311, 21.12.2007 г., стр. 13—15).

ПРИЛОЖЕНИЕ I

**РЕФЕРЕНТНИ НИВА ЗА СРЕДНИТЕ ЕВРОПЕЙСКИ ПОСТИЖЕНИЯ
(„Европейски критерии“)**

Като средство за наблюдение на напредъка и определяне на предизвикателствата, и като принос към разработването на политики на основата на обективни фактори, очертаните в посочените по-горе заключения стратегически цели за периода 2010—2020 г. следва да бъдат подкрепени от поредица от референтни нива за средните европейски постижения („Европейски критерии“).

Тези критерии доразвиват вече съществуващите ⁽¹⁾, приети в рамките на работна програма „Образование и обучение 2010“. Те следва да се базират единствено на съпоставими данни и да отчитат различното положение на всяка държава-членка. Те не следва да се възприемат като конкретни цели, които отделни страни трябва да достигнат до 2020 г. По-скоро държавите-членки се приканват да обмислят, въз основа на националните приоритети и като отчитат променящото се икономическо положение, как и до каква степен могат да допринесат за общото постигане на европейските критерии чрез национални действия.

На тази основа държавите-членки приемат следните пет критерия:

Участие на възрастните в ученето през целия живот

За да се увеличи участието на възрастните в ученето през целия живот, особено на тези с ниска квалификация:

— До 2020 г. най-малко 15 % от възрастните следва да участват в процесите на учене през целия живот ⁽²⁾.

Лица със слаби основни умения:

За да се гарантира, че всички учещи постигат адекватно ниво на основни умения, особено за четене, математика и точни науки:

— До 2020 г. делът на лицата на възраст 15 години със слаби основни умения за четене, математика и точни науки ⁽³⁾ следва да бъде по-нисък от 15 %.

Завършване на трета степен на образование

Като се има предвид нарастващото търсене на завършено висше образование и като се отчита еднаквото значение на професионалното образование и обучение:

— До 2020 г. делът на лицата на възраст 30—34 години със завършена трета степен на образование ⁽⁴⁾ следва да бъде най-малко 40 %.

Лица, преждевременно напускащи системата на образование и обучение

Като принос за гарантиране, че максимален брой учещи завършват своето образование и обучение:

— До 2020 г. делът на лицата, преждевременно напускащи системата на образование и обучение ⁽⁵⁾, следва да бъде под 10 %.

Образование в ранна детска възраст

За да се увеличи участието в образование в ранна детска възраст като основа за по-нататъшен успех в образованието, особено в случаите на деца в неравностойно социално положение:

— До 2020 г. най-малко 95 % от децата на възраст между 4 години и възрастта за започване на задължително начално образование следва да участват в образованието в ранна детска възраст.

⁽¹⁾ Заключения на Съвета от 5—6 май 2003 г. относно референтните нива за средните европейски постижения в областта на образованието и обучението (критерии) (док. 8981/03).

⁽²⁾ Това е процентът на населението на възраст 25—64 години, което участва в образование и обучение в четирите седмици преди проучването (Евростат/Проучване на работната сила). Може да бъде използвана също така информацията за участието на възрастните в ученето през целия живот, събрана от Проучването на образованието при възрастните (ПОВ).

⁽³⁾ Източник: OECD/PISA. (Следва да се гарантира правото на участие на всички-държави членки в тези дейности). Съответните показатели ще бъдат наблюдавани отделно.

⁽⁴⁾ Това е процентът на хората на възраст 30—34 години, които успешно са завършили третата степен на образование (нива 5 и 6 по ISCED). (ЕВРОСТАТ, данни УОЕ).

⁽⁵⁾ Това е процентът от хората на възраст 18—24 години със завършен единствено долен курс на средно образование или по-ниска степен и напуснали системата на образование или обучение. (Евростат/Проучване на работната сила) Следва да се положат усилия за подобряване качеството на данните, включително като се проучи дали е възможно да се използват допълнителни източници на данни.

Освен това Съветът приканва Комисията да продължи работата си в следните области:

Мобилност

Като се има предвид широко признатата добавена стойност на мобилността при учене, както и с оглед увеличаването на тази мобилност, Комисията се приканва да представи на Съвета предложение за критерий в тази област до края на 2010 г., като се съсредоточи първоначално върху физическата мобилност между страните в областта на висшето образование, като отчете както количествените, така и качествените аспекти, и като отрази направените усилия и преследваните цели в рамките на процеса от Болоня, както бе подчертано съвсем наскоро на конференцията в Leuven и в Louvain-la-Neuve ⁽¹⁾. Същевременно Комисията се приканва да проучи възможностите за разширяване на този критерий, така че да се включат професионалното образование и обучение и мобилността на преподавателите.

Пригодност за заетост

Като се има предвид колко е важно да се увеличи пригодността за заетост посредством образованието и обучението, за да бъдат посрещнати настоящите и бъдещите предизвикателства на пазара на труда, Комисията се приканва да представи на Съвета предложение за евентуален европейски критерий в тази област до края на 2010 г.

Езиково обучение:

Предвид това колко е важно изучаването на два чужди езика от ранна възраст, както бе подчертано в заключенията на Европейския съвет в Барселона през март 2002 г., Комисията се приканва да представи на Съвета до края на 2012 г. предложение за евентуален критерий в тази област, въз основа на продължаващата работа по езиковите компетентности ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Комюнике от конференцията на европейските министри, отговарящи за висшето образование, Leuven и Louvain-la-Neuve, Белгия, 28—29 април 2009 г.

⁽²⁾ Заключение на Съвета относно Европейския показател за езикова компетентност (ОВ С 172, 25.7.2006 г., стр. 1.).

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА ЕВРОПЕЙСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО ПРЕЗ ПЪРВИЯ ЦИКЪЛ: 2009—2011 г.

С цел постигане на четирите стратегически цели, съгласно рамката „ЕСЕТ 2020 г.“, определянето на приоритетни области за отделен работен цикъл следва да подобри ефикасността на европейското сътрудничество в образованието и обучението, както и да отразява конкретните нужди на държавите-членки, особено при появата на нови обстоятелства и предизвикателства.

Приоритетните области, посочени в параграф 2, букви б) и в) в израза по-горе „освен това приема, че“ и разгледани подробно по-долу, отразяват необходимостта:

- i) да се търси сътрудничество в области, където все още има основни предизвикателства;
- ii) да се развива сътрудничество в области, считани за особено важни през този конкретен работен цикъл.

Държавите членки, в съответствие с националните приоритети, ще подберат онези области на работа и сътрудничество, в които желаят да участват в съвместна по-нататъшна работа. Ако държавите-членки сметнат за необходимо, работата по специфични приоритетни области може да продължи през следващи работни цикли:

Стратегическа цел 1: Превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност

Да продължи работата по:

- *Стратегиите за учене през целия живот:* да завърши процесът на изпълнение на националните стратегии за учене през целия живот, като се обръща особено внимание на валидирането на неформалното и самостоятелното учене и ориентиране.
- *Европейската квалификационна рамка (ЕКР):* в съответствие с препоръката на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ от април 2008 г., всички национални квалификационни системи да се свържат с ЕКР до 2010 г. и да се окаже подкрепа за прилагането на подход, основан на учебните резултати, по отношение на стандартите и квалификациите, процедурите за оценяване и валидиране, трансфера на кредити, учебните програми и осигуряването на качеството.

Да се развива сътрудничество за:

- *Разширяване на мобилността при учене:* да се работи съвместно за постепенно премахване на бариерите и за разширяване на възможностите за мобилност при учене в Европа и по света, както във висшето образование, така и при другите степени на образование, включително нови цели и инструменти за финансиране, като същевременно се вземат предвид по-специалните потребности на лицата в неравностойно положение.

Стратегическа цел 2: Подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението

Да продължи работата по:

- *Езиково обучение:* да се осигурят на всички граждани възможности да общуват на два други езика освен на майчиния си език, да се насърчи езиковото обучение, при целесъобразност, в професионалното образование и обучение и при ученето за възрастни, както и да се предоставят на мигрантите възможности да изучават езика на приемната държава.
- *Професионално развитие на преподавателите и учителите:* да се насочат усилия към качеството на първоначалното обучение на новите преподаватели и подкрепа в началото на кариерата и към повишаването на качеството на възможностите за продължавашо професионално развитие на преподавателите, учителите и останалия персонал в образователната система (напр. участващите в дейности като ръководство и ориентиране).
- *Управление и финансиране:* да се насърчава програмата за модернизирание на висшето образование (в т.ч. на учебните програми) и рамката за осигуряване на качеството в областта на професионалното образование и обучение и да се развие качеството на предлагането, включително набирането на персонал, в областта на ученето за възрастни. Да се насърчават политики и практики, основани на обективни факти, като се постави специален акцент на утвърждаването на практики за устойчивостта на публичните и, където е целесъобразно, на частните инвестиции.

Да се развива сътрудничество за:

- *Основни умения за четене, математика и точни науки:* да се проучат и разпространят налични добри практики и резултати от изследвания относно постиженията по четене при учениците и да се направят заключения относно начините за повишаване на равнището на грамотност в ЕС. Да се засили съществуващото сътрудничество с цел увеличаване броя на избиращите да учат математика и точни науки в по-високите нива на образование и обучение, както и да се укрепи преподаването по точни науки. Необходими са конкретни действия за повишаване на нивото на основни умения, включително на възрастните.
- *„Нови умения за нови работни места“:* да се гарантира, че оценката на бъдещите изисквания за умения и посрещането на нуждите на пазара на труда се отчитат подобаващо в процесите на планиране на образованието и обучението.

⁽¹⁾ ОВ С 111, 6.5.2008 г., стр. 1.

Стратегическа цел 3: Утвърждаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие

Да продължи работата по:

— Лица, преждевременно напускащи системата за образование и обучение: да се засилят подходите за предотвратяването му, да се изгради по-тясно сътрудничество между секторите на общото и професионалното образование и да се премахнат пречките за връщането на отпаднали ученици в системата на образованието и обучението.

Да се развива сътрудничество за:

— *Предучилищно образование*: да се утвърждава всеобщият и справедлив достъп и да се подобрява качеството на предлагането и подкрепата за учителите.

— *Мигранти*: да се развива взаимното обучение в областта на добрите практики за образоването на учещи от мигрантски семейства.

— *Учещи със специални потребности*: Да се утвърждават приобщаващото образование и индивидуалният подход в обучението чрез своевременна подкрепа, ранно определяне на специалните потребности и добре съгласувани услуги. Да се интегрират тези услуги в общата училищна система и да се осигурят пътища за продължаване на образованието и обучението.

Стратегическа цел 4: Разгръщане на новаторството и творчеството, включително на предприемчивостта, във всички степени на образованието и обучението

Да продължи работата по:

— *Универсалните ключови компетентности*: В съответствие с Препоръката на Европейския парламент и на Съвета от декември 2006 г. ⁽¹⁾ да се отчитат в по-голяма степен универсалните ключови компетентности в учебните програми, оценката и квалификациите.

Да се развива сътрудничество за:

— *Институции, възприемливи към иновациите*: да се насърчават творчеството и новаторството чрез разработване на специфични методи на преподаване и учене (в т.ч. използване на нови ИКТ средства и обучение на преподавателите).

— *Партньорство*: да се развива партньорството между доставчиците на услуги в областта на образованието и обучението и предприятията, изследователските институти, културните дейци и творческите отрасли и да се насърчава пълноценно функциониращ триъгълник на знанието.

⁽¹⁾ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.